

Seat No. : _____

MP-123

March-2019

M.A., Sem.-IV

511 : Psychology (EA : Human Resource Management)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) માનવ સંસાધન વ્યવસ્થાપનનો ખ્યાલ સમજાવો અને એના પરિવર્તન વ્યવસ્થાપનની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

માનવ સંસાધન આયોજન એટલે શું ? એના પ્રક્રિયાની ચર્ચા કરો.

- (B) છમાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો. 4

- (1) HR મેનેજરમાં એક કઈ જરૂરી આવડત હોવી જોઈએ ?
- (2) HRM માં સોફ્ટ અને હાર્ડ વર્જનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- (3) HRM ના ત્રણ P's કયા છે ?
- (4) HR આયોજનનો એક હેતુ બતાવો.
- (5) HR આયોજનને અસર કરતો એક પરિબલ લખો.
- (6) ભારત દેશમાં HRM ની ચળવળ કોણે અને ક્યારે શરૂ કરી ?

2. (A) કાર્ય વિશ્લેષણનો ખ્યાલ સમજાવો અને એની પદ્ધતિઓનું વર્ણન કરો. 14

અથવા

કાર્ય વિશિષ્ટીકરણની વ્યાખ્યા આપો. એ કાર્ય વર્ણન કરતા કેવી રીતે જુદો પડે છે ?

- (B) છમાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો. 4

- (1) કાર્ય વિશ્લેષણનો એક હેતુ લખો.
- (2) કાર્ય મૂલ્યાંકન એટલે શું ?
- (3) FJA એટલે શું ?
- (4) DOLનું પુરૂ નામ શું છે ?
- (5) વિસ્તૃતિકરણ અને વૈવિધ્યકરણની વ્યાખ્યા આપો.
- (6) કાર્ય રચના અને કર્મચારીઓની યોજના એટલે શું ?

3. (A) કર્મચારી ભરતી એટલે શું ? ભરતી પ્રક્રિયામાં આવતા પડકારો વિષે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

ભરતી પ્રક્રિયામાં કયા પગલા લેવા પડે ? સમજાવો.

(B) પાંચમાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો. 3

(1) ભરતી પ્રક્રિયા માટે વપરાતી એક સિદ્ધિ કસોટીના નામ આપો.

(2) સંગઠનની ભરતી પ્રક્રિયા પર ભૌગોલિક ઘટકોનો કોઈ પ્રભાવ નથી પડતો. (સાચું/ ખોટું)

(3) પસંદગી ગુણોત્તર = $\frac{\text{અરજદારની કુલ સંખ્યા}}{\text{સફળ અરજદારોની સંખ્યા}}$ (સાચું/ ખોટું)

(4) જોબ પોસ્ટિંગ એટલે શું ?

(5) ભારત દેશમાં, ભરતીની એક પ્રક્રિયાનો દાખલો આપો.

4. (A) મેસ્લોની જરૂરિયાતની શ્રેણી ક્રમની આકૃતિ સાથે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

વળતર આયોજન ઉપર નોંધ લખો. એ સંસ્થાને ફાયદાકારક કેવી રીતે હોય શકે ?

(B) પાંચમાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો. 3

(1) પ્રેરણાની વ્યાખ્યા આપો.

(2) હેર્ઝબર્ગના પ્રેરણાનો સિદ્ધાંતનો એક લક્ષણ લખો.

(3) મનોવૈજ્ઞાનિક કરાર એટલે શું ?

(4) મેક ક્લીલેંડ કોણ હતા ? મનોવિજ્ઞાનમાં એમનું યોગદાન શું છે ?

(5) કાર્ય મૂલ્યાંકન વળતર પ્રક્રિયાઓ માટે ઉપયોગી નીવડે છે. (સાચું/ ખોટું)

MP-123

March-2019

M.A., Sem.-IV

511 : Psychology

(EA : Human Resource Management)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain the concept of Human Resource Management and change management. 14

OR

What is Human Resource Planning ? Explain its process.

- (B) Write any **four** out of **six** : 4

- (1) Name one important skill for a human resource manager.
- (2) What is the meaning of soft and hard version for HRM ?
- (3) Which are the three P's of HRM ?
- (4) State one objective of human resource planning.
- (5) Name one factor affecting human resource planning.
- (6) Who and when started HRM movement in India ?

2. (A) Introduce the concept of job analysis and discuss the methods of job analysis. 14

OR

Define job specification. How is it different from job descriptions ?

- (B) Write any **four** out of **six** : 4

- (1) State one objective of job analysis.
- (2) What is job evaluation ?
- (3) What is the meaning of FJA ?
- (4) What is the full form of DOL ?
- (5) Define Expansion and Diversification.
- (6) What is work design and work force planning ?

3. (A) What is recruitment process ? Discuss the constraints and challenges in the recruitment process. 14

OR

Explain the steps in the process of recruitment.

- (B) Write any **three** out of **five** : 3

- (1) Name one achievement test used in the recruitment process.
- (2) Geographic factors do not affect the recruitment process. True / False
- (3) Selection Ratio = $\frac{\text{Total no. of applicants}}{\text{No. of successful applicants}}$. True / False
- (4) What is job posting ?
- (5) Name one recruitment practice in India with example.

4. (A) Discuss Maslow's hierarchy of needs & draw it. 14

OR

Write a note on compensation planning. How is it beneficial to organizations ?

- (B) Write any **three** out of **five** : 3

- (1) Define motivation.
- (2) Name one feature of the Herzberg's theory of motivation.
- (3) What is Psychological contract ?
- (4) Who was McClelland ? What is his contributions to Psychology ?
- (5) Job evaluation serves the purpose of compensation procedures. True/False.

_____

MP-123

March-2019

M.A., Sem.-IV

511 : Psychology
(EB : Psychotherapeutics)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) મનોપચાર એટલે શું ? વ્યક્તિગત અને સમૂહ મનોપચાર વચ્ચે તફાવત દાખલા સાથે સમજાવો. 14

અથવા

‘વિરેચન અને સ્વપ્ન વિશ્લેષણ’ મનોવિશ્લેષણાત્મક મનોપચારના સંદર્ભમાં સમજાવો.

- (B) છમાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો. 4

- (1) મુક્ત સાહચર્ય એટલે શું ?
- (2) બે નીચો-ફોઈડિઅંસના નામ આપો.
- (3) મનોપચારમાં આંતરસૂઝનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- (4) એના ફોઈડ કોણ હતા ?
- (5) વૈવાહિક મનોપચારમાં જતા કપલને કઈ બે સામાન્ય સમસ્યાઓ હોય શકે ?
- (6) હિસ્ટીરિઆ રોગના બે લક્ષણો લખો.

2. (A) કેન્દ્રિય ઉપચાર પદ્ધતિને એક કેસ સ્ટડી દ્વારા સમજાવો. 14

અથવા

ઈલિસની તર્કયુક્ત – ભાવાત્મક વાતર્નિક મનોપચાર પદ્ધતિ ટૂંકમાં વર્ણવો.

- (B) છમાંથી કોઈપણ ચારના જવાબ આપો. 4

- (1) વિધાયક અને નિષેધક પ્રબલનના દાખલા આપો.
- (2) કાર્લ રોજર્સ કોણ હતા ?
- (3) પરાનુભૂતિનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- (4) એરેન બેક કોણ હતા ?
- (5) વિકૃત ભયની વ્યાખ્યા આપો.
- (6) બોધાત્મક ઉપચારના બે લક્ષણો આપો.

3. (A) ચિકિત્સાત્મક બાળ મનોવિજ્ઞાનનો વર્ગીકરણ સમજાવો. 14
- અથવા**
- બાળકોનો મૂલ્યાંકન કઈ પદ્ધતિઓ દ્વારા થઈ શકે ?
- (B) પાંચમાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો. 3
- (1) રમતોપચાર એટલે શું ?
  - (2) નવજાત શિશુનો સ્વભાવનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
  - (3) બાળ દુરુપયોગના દાખલા આપો.
  - (4) બાળ વિકૃતિઓના બે નામ આપો.
  - (5) બાળકો માટે કઈ IQ test વાપરી શકાય છે ?

4. (A) ‘મનોવિજ્ઞાન અને અપરાધનો કાયદો’ ના વચ્ચે શું સંબંધ છે ? ચર્ચો. 14
- અથવા**
- ચિકિત્સા મનોવિજ્ઞાનમાં વ્યાવસાયિક તાલીમ અને આચારસંહિતાઓની ચર્ચા કરો.
- (B) પાંચમાંથી કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો. 3
- (1) ફોરેન્સિક સાઈકોલોજિસ્ટ કોણ હોય છે ?
  - (2) ગોપનીયતા એટલે શું ?
  - (3) ‘પાગલપનનો બચાવ’ નો અર્થ સમજાવો.
  - (4) ‘નિષ્ણાંત સાક્ષી’ કોણ હોય છે ?
  - (5) છૂટા-છેડામાં બાળકની કસ્ટડીનો અર્થ સમજાવો.

Seat No. : _____

MP-123

March-2019

M.A., Sem.-IV

511 : Psychology
(EB : Psychotherapeutics)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) What is psychotherapy ? Differentiate between individual psychotherapy and group psychotherapy with examples. **14**

OR

Discuss catharsis and dream analysis in relation to psychodynamic psychotherapy.

- (B) Write any **four** out of **six** : **4**

- (1) What is free association ?
- (2) Name any two Neo – Freudians.
- (3) What is insight in psychotherapy ?
- (4) Who was Anna Freud ?
- (5) Name two common problems faced by a couple going for marital therapy.
- (6) Name two symptoms of hysteria disorder.

2. (A) Explain client centered therapy with a case study. **14**

OR

Explain rational emotive behaviour therapy by Ellis in brief.

- (B) Write any **four** out of **six** : **4**

- (1) Give examples of positive and negative reinforcement.
- (2) Who was Carl Rogers ?
- (3) What is Empathy ?
- (4) Who was Aron Beck ?
- (5) Define Phobia.
- (6) Give two characteristics of cognitive therapy.

3. (A) Discuss the classification of clinical child psychology. **14**

OR

How can assessment of children be done ? Explain.

- (B) Write any **three** out of **five** : **3**

- (1) What is play therapy ?
- (2) What is infant temperament ?
- (3) Give examples of child abuse.
- (4) Name two childhood disorders.
- (5) Which IQ test can be used for children ?

4. (A) What is the relationship between Psychology and Criminal Law ? Discuss. **14**

OR

Discuss professional training and professional ethics in clinical psychology.

- (B) Write any **three** out of **five** : **3**

- (1) Who is a Forensic Psychologist ?
  - (2) What is the meaning of confidentiality ?
  - (3) What is 'Insanity Defense' ?
  - (4) Who is Expert Witness ?
  - (5) 'Child custody in Divorce' – What does it mean ?
-